

عنوان مقاله:

امکان سنجی توسعه مناطق بیابانی با استفاده از روش بیابان زدایی اقتصادی و رویکرد مدیریت جامع حوزه آبخیز و استفاده از الگوهای موفق دنیا، طرح پایلوت منطقه رضآباد شهر بیارجمند-شهرستان شاهرود

محل انتشار:

فصلنامه ترویج و توسعه آبخیزداری، دوره 11، شماره 41 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

ضیاءالدین شعاعی - هیات علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری

رحیم کاظمی - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

جهانگیر پرهت - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

علی اکبر نوروزی - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

حمید رضا پیروان - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

صمد شادفر - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

مجید زارعی - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور

خلاصه مقاله:

کشور ایران با وسعت حدود ۱۶۵ میلیون هکتار در منطقه خشک و نیمه خشک قرار گرفته است. بر اساس آخرین آمار ارائه شده توسط سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور حدود ۱۱۰ میلیون هکتار از این وسعت در معرض خطر بیابانی شده قرار دارد. در حال حاضر وسعت بیابان های کشور به رقمی بالغ بر ۳۲ میلیون هکتار می رسد که از این وسعت سطحی بالغ بر ۵/۷ میلیون هکتار بیابان های شدیداً در معرض فرسایش بادی و حرکت شن روان و مولد گردوغبار هستند. به طور کلی بیابان زایی به تحولاتی گفته می شود که عرصه های منابع طبیعی با تشدید فرسایش خاک، کاهش حاصلخیزی و خروج از عرصه تولید مواجه می شوند. کشور ما از نظر توسعه بیابان در شمار کشورهای پیشرو جهان قرار دارد. برای مقابله جدی با پدیده بیابان زایی و اجرای طرح های بیابان زدایی باید فعالیت های بیابان زدایی اقتصادی شود تا که ضمن ایجاد زمینه بازگشت سرمایه گذاری ها، همکاری و مشارکت مردم را به دنبال داشته باشد. باهدف به کارگیری و توسعه مدل /مدل های موفق مقابله با بیابان زایی توسعه اقتصادی مناطق بیابانی در ایران و جهان، یک طرح تحقیقاتی و ترویجی در پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور تعریف و اجرا گردید. در این طرح، موفق ترین الگوهای پیاده شده در جهان بررسی و در نهایت طرح بیابان زدایی اقتصادی صحرای کوبوکی (Kubuqi) در مغولستان داخلی که با موفقیت در چین به اجرا رسیده است، به عنوان الگو انتخاب گردید. گرچه به دلیل تنوع در نوع بیابان ها اعم از عوامل بیابانی شدن و ظرفیت منابع، امکان استفاده از یک نسخه واحد برای کلیه مناطق بیابانی مقدور نمی باشد، ولی استفاده از تجارب مدیریتی و اجزاء اجرایی این گونه طرح ها می تواند منجر به الگوپردازی صحیح و متناسب با منطقه هدف گردد. جلب مشارکت سرمایه گذاران و مشارکت های مردمی و بخش خصوصی از تجارب بسیار موفق مدل کوبوکی بوده که در تجزیه و تحلیل فرآیندهای مدیریتی موردبررسی دقیق قرار گرفته است. با لحاظ نتایج تجزیه و تحلیل انجام شده، منطقه خارتوران با مرکزیت روستای رضآباد در شهر بیارجمند-شهرستان شاهرود-استان سمنان به عنوان منطقه پایلوت برای انجام مطالعات اولیه و ارائه مدل توسعه انتخاب گردید که در این مقاله به آن پرداخته می شود.

کلمات کلیدی:

بیابان زایی اقتصادی، توسعه پایدار، رضآباد- شاهرود، مدل کوبوکی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1875312>

